

بسمه تعالی

فهرست مطالب

1	خلاصه:
2	متن گزارش:
4	صنعت داروسازی در ترکیه
5	روند تولید محصولات دارویی در ترکیه
5	زیربخش های داروسازی و سایر بخش های وابسته
5	ظرفیت در حال استفاده
6	تعداد شرکتها و آمار اشتغال
7	شاخص تولید صنعت داروسازی:
8	شاخص گردش مالی صنعت:
9	ارزش افزوده صنعت دارو:
9	فعالیت تحقیق و توسعه:
9	تجارت خارجی صنعت دارو:
10	واردات:
10	تحلیل رقم سالانه:
10	صادرات:
10	تحلیل رقم سالانه:

خلاصه:

- بر اساس داده های ITC در سال 2021، حجم تجارت دارویی جهان بیش از 1.48 تریلیون دلار و صادرات دارویی جهان حدود 723 میلیارد دلار و واردات دارویی جهان بیش از 763 میلیارد دلار بوده است.
- 5 کشور پیشرو در صادرات دارویی جهان به ترتیب آلمان، سوئیس، ایرلند، آمریکا و بلژیک هستند که بیش از نیمی از صادرات دارویی جهان را به خود اختصاص داده اند.
- ترکیه در رتبه بندی صادرات دارو در رتبه 27 و در واردات دارو در رتبه 25 جهان قرار دارد.

- بر اساس این گزارش شرکتهای **Novartis** سوئیس، **Roche** سوئیس و **Pfizer** آمریکا سه شرکت برتر داروسازی جهان و شرکتهای **Abdi İbrahim**، **Koçak Farma** و **Deva Holding** شرکتهای برتر دارویی ترکیه در سال 2021 هستند.
- بر اساس داده‌های تامین اجتماعی ترکیه (SGK)، تعداد شرکتهایی که تولید محصولات اساسی دارویی را انجام می‌دهند، 637 شرکت و تعداد کارکنان آنها تقریباً 31.899 نفر می‌باشد.
- بخش عمده شرکت‌ها و تاسیسات تولیدی داروی ترکیه در استان استانبول و بخش‌های اطراف آن (منطقه مرمره) فعالیت می‌کنند.
- ارزش افزوده بخش «محصولات دارویی» در سال 2020 تقریباً 16.3 میلیارد لیر و سهم آن در تولید صنعتی ترکیه معادل 2.53 درصد بوده است.
- تا سپتامبر 2021، تعداد کارآزمایی‌های بالینی در ترکیه 7542 عدد و تعداد کل کارآزمایی‌های بالینی در جهان 390.761 مورد بوده است. ترکیه از نظر تعداد آزمایشات بالینی در رتبه 19 جهان قرار دارد.
- در ترکیه داروهای گروه‌های درمانی مانند واکسن‌ها، فرآورده‌های خونی، داروهای با سیستم رهش اصلاح‌شده، انسولین و داروهای سرطان به کشور وارد می‌شوند.
- واردات داروی ترکیه در سال عموماً حدود 5.5 میلیارد دلار و صادرات داروی ترکیه حدود 1.8 میلیارد دلار است.
- رقم واردات داروی ترکیه در آوریل 2022 به 448 میلیون دلار رسید و رقم واردات 12 ماهه مه 2021 تا آوریل 2022 معادل 6.355 میلیارد دلار بوده است.
- رقم صادرات داروی ترکیه در آوریل 2022 به 169 میلیون دلار رسید و رقم صادرات 12 ماهه مه 2021 تا آوریل 2022 معادل 1.839 میلیارد دلار بوده است.
- پنج کشور برتر تامین کننده داروی ترکیه؛ آلمان، کره جنوبی، آمریکا، چین و ایتالیا بوده‌اند.
- بازارهای صادراتی مهم ترکیه در بخش دارو کشورهای کره جنوبی، عراق، قزاقستان، آذربایجان و ازبکستان بوده‌اند.

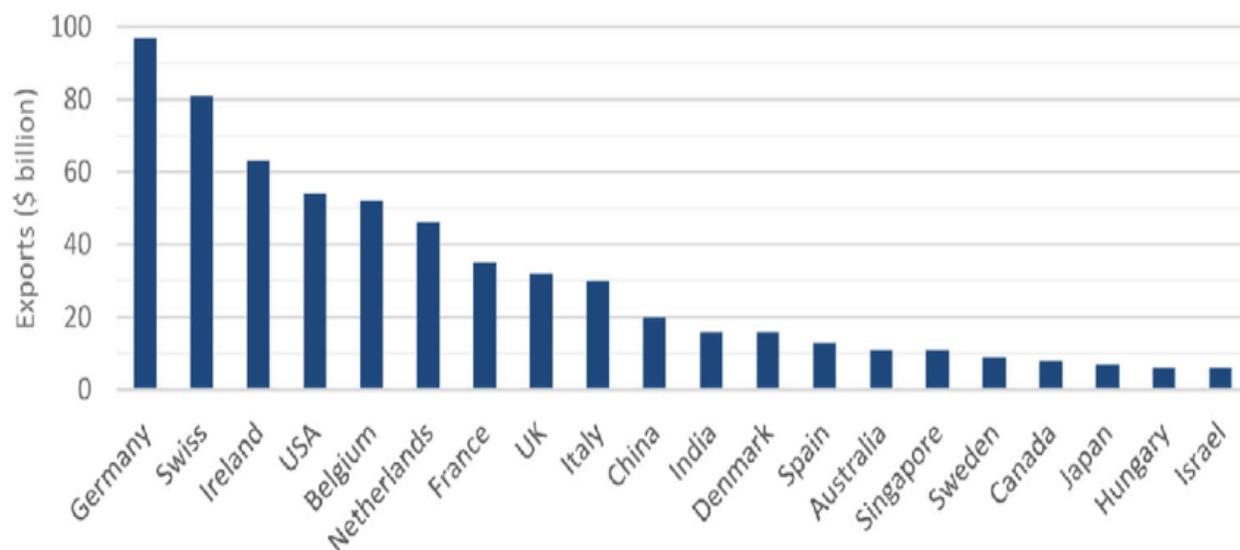
متن گزارش:

تغییرات جمعیتی، افزایش امید به زندگی، تغییر الگوی بیماری‌ها، جهانی شدن، افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی و ظهور پدیده دولت رفاه نقش مهمی در رشد صنعت داروسازی جهان داشته است.

در سال 2021 بازار دارویی در جهان بیش از 1.48 تریلیون دلار بود. بر اساس داده‌های ITC در سال 2021، صادرات دارویی جهان 723 میلیارد دلار بوده است. 10 کشور برتر در صادرات دارویی 75 درصد از کل صادرات را به خود اختصاص داده‌اند. 5 کشور پیشرو در صادرات دارویی جهان به ترتیب آلمان، سوئیس، ایرلند، آمریکا و

بلژیک هستند و صادرات این 5 کشور بیش از نیمی از صادرات دارویی جهان را به خود اختصاص داده است. ترکیه در رتبه بندی صادرات در رتبه 27 قرار دارد.

نمودار 1. 20 کشور برتر صادرکننده دارو

بر اساس داده های سازمان تجارت جهانی 2021، واردات دارویی جهان بیش از 763 میلیارد دلار است. 10 کشور اول در واردات دارویی سهم 64 درصدی در کل واردات دارند. ترکیه رتبه 25 را در واردات جهانی دارو دارد.

بررسی فروش داروهای نسخه ای در جهان در سال 2020 نشان می دهد که داروهای انکولوژی، ضد دیابت، سرکوب کننده های ایمنی، واکسن ها و محصولات پوستی پیشرو بوده اند. 10 گروه درمانی : انکولوژی، ضد دیابت، واکسن ها، سرکوب کننده های ایمنی، داروهای پوستی، ضد ویروسی، ضد روماتیسمی، اندام های حسی، اسپری تنفسی و ضد انعقادها، حدود 52/6 درصد از کل فروش دارو (نسخه و OTC) را تشکیل می دهند.

ردیف	نام شرکت	نام کشور	میزان فروش (میلیارد دلار)	سهم از بازار جهانی
1	Roche	سوئیس	48.2	5.5%
2	Johnson & Johnson	آمریکا	40.1	4.6%
3	Novartis	سوئیس	46.1	5.3%

4.7%	40.9	آمریکا	Merck & Co	4
3.7%	32.4	آمریکا	AbbVie	5
5.0%	43.8	آمریکا	Pfizer	6
2.9%	25.2	آمریکا	Bristol-Myers Squibb	7
4.0%	34.9	فرانسه	Sanofi	8
2.7%	23.2	انگلستان	AstraZeneca	9
3.6%	31.3	انگلستان	GlaxoSmithKline	10
منبع: EvaluatePharma® World Preview 2020				

صنعت داروسازی در ترکیه

بخش داروسازی ترکیه یکی از بخش‌هایی است که فرصت‌های تولید و صادرات قابل توجه و متنوعی دارد و ارزش افزوده بالایی ایجاد می‌کند. بر اساس گزارش وزارت بهداشت ترکیه، صنعت داروسازی ترکیه که در آن استانداردهای بین‌المللی اعمال می‌شود، به سطح فناوری قابل مقایسه با کشورهای اتحادیه اروپا رسیده و می‌تواند انواع محصولات را تولید کند. (البته به جز محصولاتی که نیاز به فناوری تولید خاص (بیوتکنولوژی و غیره) دارند).

ترکیه زیرساخت‌های فناورانه خود را با سرمایه‌گذاری‌های لازم در چارچوب استاندارد «روش‌های تولید کالا» یا (GMP) که توسط سازمان بهداشت جهانی تعیین و از سال 1984 در ترکیه لازم‌الاجرا شده، تقویت کرده است.

بازار دارویی ترکیه به حجم فروش تقریباً 47.9 میلیارد لیر در سال 2020 رسید. در این سال تقریباً 2.2 میلیارد واحد دارو فروخته شد که نسبت به سال قبل 7 درصد کاهش داشت. بازار دارویی ترکیه هجدهمین بازار بزرگ جهان در سال 2020 بوده است.

بررسی داده‌های داروهای نسخه‌ای ترکیه در سال 2020 نشان می‌دهد که تقریباً 68 درصد از بازار را داروهای مرجع تشکیل می‌دهند و تقریباً 32 درصد از آنها داروهای ژنریک هستند. بازار دارویی ترکیه عمدتاً از داروهای مرجع در محصولات وارداتی و داروهای مشابه/ژنریک در محصولات تولید داخل تشکیل شده است.

در ترکیه بازار داروهای بیوتکنولوژیک در سال 2020 به 8.7 میلیارد لیر رسید که تقریباً 18 درصد از کل بازار داروهای تجویزی را شامل می‌شود. سهم داروهای بیوتکنولوژیک از کل بازار داروهای تجویزی مشابه روندی که در دنیا وجود دارد در حال افزایش است. در سال 2020، کل بازار داروهای بیوسیمیلار (زیست‌مشابه) با 48.3

درصد افزایش نسبت به سال قبل به حدود 907.1 میلیون لیر رسید. از سوی دیگر داروهای بیوتکنولوژیک مرجع با 22.5 درصد افزایش به 7.8 میلیارد لیر رسید.

روند تولید محصولات دارویی در ترکیه

در ترکیه به صورت تولید تحت لیسانس، تولید قراردادی، تولید داروی ژنریک و بسیاری از مواد دارویی فعال به ویژه آنتی بیوتیک ها و مسکن ها تولید می شوند.

تا سال 2020، تقریباً 88 درصد (1.94 میلیارد جعبه) از بازار تولیدات دارویی ترکیه به صورت جعبه و 50.7 درصد (24.3 میلیارد لیر) بر اساس مقدار (وزن) ثبت شده است¹. با این حال، برخی از داروها را تنها می توان در مراکز خاصی در سراسر جهان تولید کرد، زیرا به فناوری پیشرفته نیاز دارند. همچنین برخی از داروهای کم مصرف و تولید غیراقتصادی در کشور ترکیه تولید نمی شود. علاوه بر این، در دنیا گرایش به محصولات بیوتکنولوژیک وجود دارد و سهم محصولات تولید شده با شیمی سنتز در بازار دارویی رو به کاهش است. مطابق گزارش وزارت بهداشت ترکیه روی آوردن به محصولات بیوتکنولوژیکی مطابق با این روند از اهمیت بالایی برای مسئولین برخوردار است.

زیربخش های داروسازی و سایر بخش های وابسته

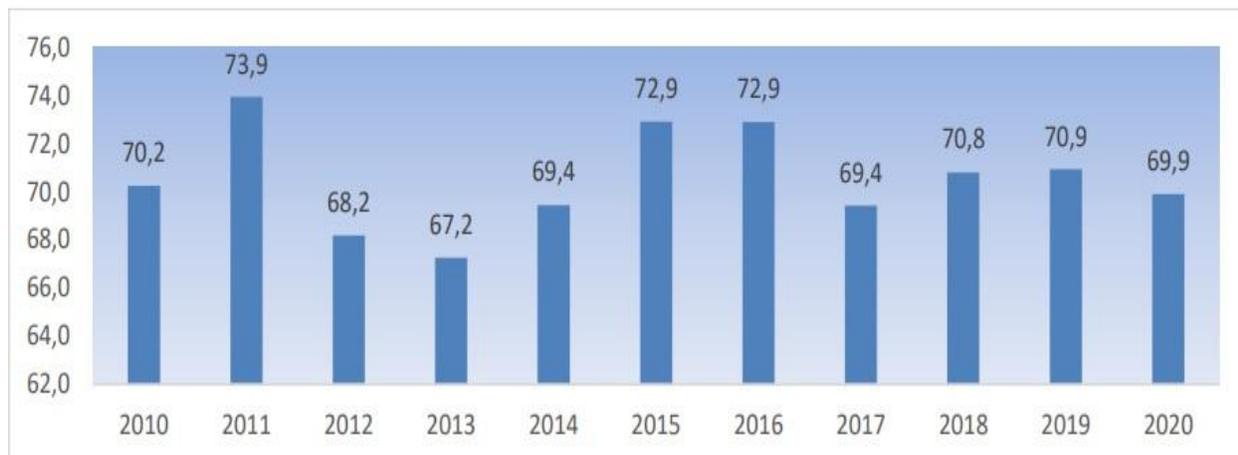
صنعت داروسازی به دلیل مواد اولیه ای که استفاده می کند با بخش هایی مانند صنایع شیمیایی، غذایی و کشاورزی تعامل دارد. از سوی دیگر، صنعت داروسازی ساختاری چند رشته ای دارد که با رشته هایی مانند ژنتیک و زیست شناسی مولکولی، بیوتکنولوژی، علم مواد و علوم پایه در ارتباط است.

ظرفیت در حال استفاده

در تولید محصولات اساسی دارویی، میزان استفاده از ظرفیت تولید در کشور ترکیه بین سال های 2010 تا 2020 تغییر کرده و بصورت میانگین نزدیک به 70 درصد بوده است. در سال 2020، نرخ بهره برداری از ظرفیت نسبت به سال قبل کاهش یافته و به طور میانگین 69.9 درصد بوده است.

نمودار 3- نرخ بهره برداری از ظرفیت بر حسب سال (متوسط %)

¹ داروهای یکسان ممکن است هم به صورت جعبه ای هم به صورت وزنی به فروش بروند لذا درصد ارائه شده با در نظر گرفتن این هم پوشانی محاسبه شده است.

منبع: (CBRT (NACE Rev.2 Code: 21))، سپتامبر 2021

تعداد شرکتها و آمار اشتغال

بر اساس داده‌های تامین اجتماعی جمهوری ترکیه (SGK)، تعداد شرکت‌هایی که تولید محصولات اساسی دارویی را انجام می‌دهند، 637 شرکت و تعداد کارکنان آنها تقریباً 31899 نفر می‌باشد. شرکت‌ها و تاسیسات تولیدی در منطقه مرمره متمرکز شده‌اند. تقریباً تمام شرکت‌های این بخش در استان استانبول و استان‌های اطراف آن فعالیت می‌کنند. عواملی مانند زیرساخت بهتر، سهولت تامین مواد بسته بندی و پرسنل فنی، فرصت‌های حمل و نقل و ارتباط، تمرکز موسسات بهداشتی در منطقه مرمره، منجر به تاسیس بخش بزرگی از شرکت‌ها در استان استانبول شده است.

بر اساس نتایج تحقیقات، اسامی شرکت‌های برتر صنعتی ترکیه توسط اتاق صنعت استانبول منتشر میشود که شرکت‌های فعال در حوزه "تولید محصولات اساسی دارویی و مواد دارویی" در بین 500 شرکت برتر صنعتی ترکیه در سال 2020 قرار گرفته‌اند. شرکت‌های موجود در این لیست در جدول 3 ارائه شده‌اند.

جدول 2. شرکت‌های دارویی پیشرو در ترکیه				
ردیف	نام شرکت	فروش خالص از تولید (لیر)	صادرات (هزار دلار)	تعداد کارکنان
1	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	2.678.438.168	67.669	3.879
2	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	1.878.350.834	-	-
3	Deva Holding A.Ş.	1.855.614.565	37.930	2.453
4	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	1.178.630.022	87.133	1.465
5	World Medicine İlaç San. Ve Tic. A.Ş.	734.038.789	86.956	886

1.095	2.666	661.806.209	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	6
909	-	399.134.166	İ. E. Ulagay İlaç Sanayii T.A.Ş.	7
-	-	335.798.014	İlko İlaç San. Ve Tic. A.Ş.	8
635	-	297.199.955	Biofarma İlaç San. Tic. A.Ş.	9
496	-	280.154.620	Adeka İlaç San. ve Tic. A.Ş.	10
235	-	262.559.149	Tüm Ekip İlaç A.Ş.	11
منبع:				
www.iso500.org.tr, 2020 (çizgi olarak belirtilen veriler kaynakta mevcut değildir)				

در این بخش، بیش از 50 درصد از مشاغل دارای سطح تحصیلات عالی هستند. اکثریت اشتغال خارج از فرآیند تولید است، یعنی در زمینه هایی مانند صدور مجوز، قیمت گذاری، فروش و بازاریابی. بر اساس سال 2015، شاخص اشتغال صنعتی در بخش «ساخت فرآورده های اساسی دارویی و مواد دارویی» در سال 2020 نسبت به سال قبل حدوداً 6 درصد افزایش یافته و به طور میانگین به 127.3 رسیده است.

میانگین شاخص اشتغال صنعتی (2015=100)

منبع: TÜİK, (NACE Rev.2 Kod: 21)

شاخص تولید صنعت داروسازی:

بر اساس داده های مرکز ملی آمار ترکیه (TUIK) برای سال 2020، ارزش "تولید محصولات اساسی دارویی و مواد دارویی" تقریباً 39.8 میلیارد لیر بوده است. بر اساس سال 2015، ارزش شاخص تولید صنعتی در

«ساخت فرآورده‌های اساسی دارویی و مواد دارویی» به‌ویژه پس از سال 2013 افزایش منظمی را نشان داد و در سال 2020 به بالاترین میزان خود رسید. به نظر می‌رسد که مشوق‌های اعمال شده برای توسعه صنعت داروسازی، به ویژه از سال 2013 به بعد، نقش مهمی را ایفا کرده است.

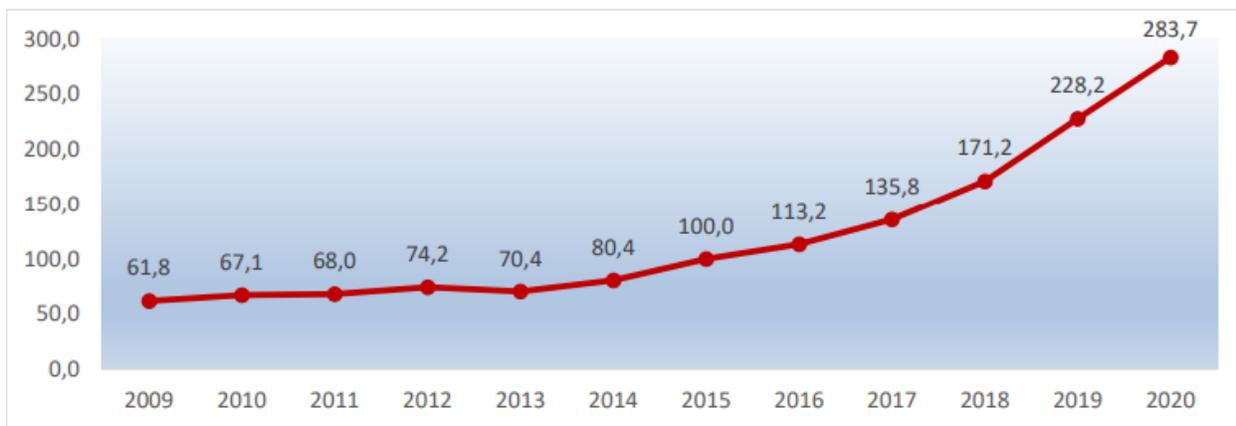
شاخص تولید صنعتی (2015=100)

منبع: TÜİK, (NACE Rev.2 Kod 21)

شاخص گردش مالی صنعت:

بر اساس داده‌های TÜİK برای سال 2020، ارزش گردش مالی "تولید محصولات اساسی دارویی و مواد دارویی" تقریباً 42.7 میلیارد لیر است. بر اساس نمودار ارزیابی شاخص گردش مالی ارائه شده، شاخص گردش مالی در این بخش به ویژه از سال 2013 روند افزایشی را نشان می‌دهد و در سال 2020 به بالاترین میزان خود رسیده است.

ارزش افزوده صنعت دارو:

صنعت داروسازی یک صنعت مهم و استراتژیک است که ارزش افزوده بالایی در جهان ایجاد می کند. ارزش افزوده صنعت داروسازی ترکیه در سال 2020 تقریباً 16.3 میلیارد لیر و سهم آن در تولید صنعتی 2.53 درصد بوده است.

جدول 3. داده های ارزش افزوده صنعت داروی ترکیه			
2020	2019	2018	ارزش افزوده (TL)
16.283.413.549	12.634.219.129	8.639.239.579	تولید فرآورده های اساسی دارویی و مواد دارویی
644.627.658.605	488.797.015.775	460.280.552.348	کل صنایع تولیدی
2,53	2,58	1,88	سهم در صنعت تولید (%)

فعالیت تحقیق و توسعه:

در سال 2019، هزینه تحقیق و توسعه در بخش «تولید محصولات اساسی دارویی و مواد دارویی» در ترکیه با 27 درصد کاهش نسبت به سال قبل به حدود 424 میلیون لیر رسید. در همان سال، سهم هزینه های تحقیق و توسعه بخش دارویی از کل هزینه های تحقیق و توسعه بخش تولید 2.4٪ بود.

تا سپتامبر 2021، تعداد کارآزمایی های بالینی در ترکیه 7542 عدد و تعداد کل کارآزمایی های بالینی در جهان 390761 مورد بود. ترکیه از نظر تعداد آزمایشات بالینی در رتبه 19 جهان قرار دارد.

تجارت خارجی صنعت دارو:

محصولات محافظت شده (آزمایشگاهی)، داروهایی که نیاز به فناوری پیشرفته دارند و داروهایی که از نظر اقتصادی در ترکیه تولید نمی شوند عموماً وارداتی هستند. داروهایی از گروه های درمانی مانند واکسن ها، فرآورده های خونی، داروهایی با رهش اصلاح شده (MR)²، انسولین و داروهای سرطان از این گروه هستند.

واردات دارو و مواد اولیه دارویی در همه کشورها از جمله کشورهای توسعه یافته انجام می شود. نکته مهم برای صنعت دارو، میزان واردات نیست، بلکه این است که در ترکیه صادرات از ظرفیت این بخش عقب است و تراز تجارت خارجی به نفع واردات است.

² . Modified release

واردات:

در بخش دارو، واردات سال 2020 با رشد 3.7 درصدی نسبت به سال قبل به حدود 5.5 میلیارد دلار رسید، در حالی که صادرات با 38 درصد افزایش به حدود 1.8 میلیارد دلار و نسبت صادرات به واردات 32 درصد بود. کسری تجارت خارجی بخش دارو در سال 2019 حدود 4 میلیارد دلار و در سال 2020 به حدود 3.7 میلیارد دلار کاهش یافت.

واردات دارویی ترکیه در آوریل 2022 در مقایسه با رقم آوریل سال قبل، 6.76- درصد کاهش داشته است. رقم واردات در آوریل 2022 به 448 میلیون دلار رسید و رقم واردات 12 ماهه مه 2021 تا آوریل 2022 معادل 6.355 میلیارد دلار بوده است.

تحلیل رقم سالانه:

با در نظر گرفتن مجموع واردات 219 میلیارد دلاری ترکیه در سال 2020، سهم 5.5 میلیارد دلاری واردات صنعت داروسازی از کل واردات تقریباً حدود 2.5 درصد است. پنج کشور برتری که دارو در سال 2020 از آنها به ترکیه وارد شد عبارتند از آلمان، کره جنوبی، آمریکا، چین و ایتالیا. بر اساس داده های انجمن صنفی کارفرمایان صنعت داروسازی (IEIS) در سال 2020، حدود 49.3 درصد داروهای وارداتی و 50.7 درصد داروهای تولیدی در بازار داروهای نسخه ای ترکیه به صورت مقدار / وزنی بوده اند. همچنین 13.6 درصد داروهای وارداتی و 86.4 درصد داروهای تولیدی به صورت جعبه ای بوده اند.

صادرات:

کل صادرات صنعت داروسازی در سال 2020 نسبت به سال قبل 40 درصد افزایش یافته و به حدود 1.8 میلیارد دلار رسید. صادرات داروی ترکیه در آوریل 2022 در مقایسه با رقم آوریل سال قبل، 0.33- درصد کاهش داشته است. رقم صادرات آوریل 2022 به 169 میلیون دلار رسید و رقم صادرات 12 ماهه مه 2021 تا آوریل 2022 معادل 1.839 میلیارد دلار بوده است.

تحلیل رقم سالانه:

با در نظر گرفتن مجموع صادرات حدود 170 میلیارد دلاری ترکیه در سال 2020، سهم 1.8 میلیارد دلاری صادرات صنعت داروسازی از کل صادرات تقریباً 1 درصد است. در سال 2020، کره جنوبی مقام اول را در صادرات این بخش به خود اختصاص داد. عراق، قزاقستان، آذربایجان، ازبکستان دیگر بازارهای صادراتی مهم ترکیه بوده اند. علاوه بر این، خاورمیانه و شمال آفریقا، آسیای مرکزی و قفقاز، فدراسیون روسیه و کشورهای اروپایی از جمله بازارهای بالقوه صادراتی ترکیه هستند.